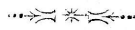

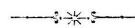
คำพากษ์รวมเกียรติ

แจกในการปฏิรูปพระราชทาน
มหาอำมาตย์โท พระยาไชยยศสมบัติ

ฉวีศุภาสวรรค์

พิมพ์ ป.ศ. ๒๔๖๒

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

313

895.9111082

ร 445 ค

คิมนำ

ภาพคำพากย์นี้เป็นบทสำหรับพากย์หนังพากย์โซน
แต่โบราณ มาจนตราบเท่าทุกวันนี้ เป็นของกวีแต่ง
กันมาหลายยุคหลายตอน ที่เป็นพระราชนิพนธ์ก็มี
นับว่าเป็นหนังสือดีในกระบวนวรรณคดีด้วย จึงสมควร
จะพิมพ์ให้แพร่หลาย แลรักษาไว้มิให้สูญไปเสีย

ภาพคำพากย์ที่เรียบเรียงพิมพ์ในสมุดเล่มนี้ ช่าง
ตอนต้นเรียกว่า “เบิกนำพระพากย์สามตระ” สำหรับ
เบิกโรงหนัง หอพระสมุทรวมไว้ได้ถึง ๔ ความ ทั้ง
แต่ความเก่าแลแต่งขึ้นกันมาโดยลำดับ ตอนนี้เป็น
คำพากย์ในเรื่องรามเกียรติ์ ๔ ตอน คือตอนนางลอย
พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒ ตอนทศกรรฐ์ลงสวน
ตอนศึกมัจฉกรรฐ์ ไม่ทราบว่าผู้ใดแต่ง ตอนนาคยาศ
ตอนพรหมาศ ๒ ตอนนี้ ถือว่าเป็นพระราชนิพนธ์ใน
รัชกาลที่ ๒ ตอนนั้นไปเป็นพากย์ปลุก พากย์ชม
รดพระ พากย์ชมรอยักษ์ อย่างละหลาย ๆ บท เป็น

ขงกัแต่งประวถกันหลายคน แลวแต่ผู้พากัจะเลออ
พากัตามชอบใจ แลมีพากัทพมาควย ๒ บท

ต้นฉบับกาพขาคาพากัทั้งปวงนี้ หอพระสมค ๑
ขอคัมาากกรมมโหรศพขัง หาไ้จากทณัอย่าง
คักรวมพิมพ์แต่ที่เห็นว้าแต่งคั

ทงอวพวพพร สานายก

หอพระสมควชิรวณ

วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๒

คำพากย์รวมเกียรติ
พากย์สามตระ ความที่ ๑

๑๖ ข้าไพร่พระเสด็จเรืองฤทธิ ทศรณหา
เป็นเจ้าสำหรับพระธรณี

๑ ไหว้บาทวนนารักษ์กริ ในพนัสนิคม
ผู้ไกรเปรียบปานขุน

๑ ชาวพ่อไพร่ฟ้าหน้าขุน เล็งแลไกรจะขุน
ทุกท้าวพระยาอ้อมรักษา

๑๑ มีเมียคนหนึ่งเล่า เมื่อจะชนเผ่าอ้อมเล่าตา
เลื่องญาแต่ก่อนมา เสด็จแล้วจะไพร่ครูเรือน

๑๖ ครูข้าย้ายหน้าเข้าจับเอาบังเหียน แต่ลั่นคองกระเรียน
ก็ขยับระบ้าอยู่เป็นอง

๑ อ้อมครกยกสากวางลง เท้าถีบศรก่ง
ปากก็คายเอาจ่านเพลิงแดง

๑๙ เบื้องท้าวเธอเหยียบยวบ ปากก็คายเอาคมแวง
มีกตริกระบี่แทง พระแสงเอาใ้ส้ออกเรียวยาว

๑๐ ยักใจท้าวเธอเปล่งให้ล้มตาย อาเลทกลั้กลาย
ก็กลายเป็นพลของท้าวไท

๑๑ ยกบุญยศคุณพระวิไลย พิณพาทย์อย่างไฉน
เสร็จแล้วจะไหว้ท้าวลา

๑๒ ท้าวเธอยกหัตถ์ขึ้นนทยา จึงจะเริ่มให้หา
เอาหนึ่งพระโคมาคักแปลง

๑๓ จำหลักรูปพระรามา นางสีกาเข้าเฝ้าแฝง
พระลักษมณ์ผู้ทรงแรง จะเริ่มเล่นให้อุ่นวัน

๑๔ เบื้องซ้ายซ้ายจะไหว้ทศกรรฐ์ เบื้องขวาอภินันท์
สมเ็จพระรามจักร

ฯ ทวย ๓ ฯ

๑๕ โอมนฤปฤทธิเทโหไชย เกษพระเลิศไกร
ประสิทธิพรมงคล

๑ ศรัศรัสมิ์รักอำพน ศุขเกษมสถณณ

ขอเบิกสวัสดิ์มิไชย

๑ ข้าไหว้คุณพระพุทธรูปไสมย ไปรศัตว์อสงไชย
ให้ลุถึงห้องพระนฤพาน

๑ ข้าไหว้พระอนิรุทธเริ่มการ ไปยังข้าทำฮาร

ทุกห้วยละเมาะเสาะเขา

๑ ข้าไหว้เทพอยู่ในน้ำ ทุกเดือนฉ่ำแลฉ่ำนา
ไหว้ครุประสิทธิโร ครุขี้เจ้าสัดิตยไสดิยร

๑ ข้าจะขอเล่นเรื่องรามเกียรติ์ สอนวาทกลลาคเขียน
สอนเวียนฉลุคลักเคลลา

๑ พากย์พลสังเลียงให้ล้ำเลิศ ทั้งคนเช็กให้เพริศเพรา
เล่นล้วนแต่ชาวเรา ให้สรวเสริญเบียรยอ

๑ ทักไ้ไม่มาสำ ยักทำขันปนรอ

สัสมมแกงขอ กลางก็กากก้วยผ้าขาว

๑ วาทรปพระอิศวรราชาว เกียบรรณกลางหว

อาทิทยักเลือนอยู่เห็นแสง

๑ ลงการวาทะล้ำแกง อุตุนยากล้ำแกง
 ๑๐ ไชยศรีโชนทวาร เบิกบานประทุ
 ๑๑ หนึ่งเราใช้ชั่วช้าตามาญ เล่นมาแต่ก่อนกาล
 ๑๒ ขอกันสาวพัก อบาทว์เสนียดแลจัวไร
 ๑๓ ข้าขอคุณพระลักษณพระราม เทพเจ้าผู้ทรงนาม
 ๑๔ สติขบยับทั่วทุกทิวหนั

๑ ทวย ๒ ๑

๑ ล้ำเร้สนธสนนที่ล้ำแกง เขียนแล้วคักแปลง
 ๑๐ เบนเกียรตยศพระราม
 ๑๑ เหาหน้พระโคมาจำหลัก ให้เห็นประจักษ์อยู่กัตา
 ๑๒ เชิญท่านทั้งหลายมา ชมแต่รูปเงาแทน

๑๖ งามเกลี้ยงเพียงวงกลหัวเหวน ท่านผู้เฒ่าท่าน
กล่าวแทน ว่าหนึ่งนี้เกิดสภาพ

๑๗ อปเทให้ท่านบอกให้ ครูผู้ใหญ่มสั่งสอน
ขอเศษพระภุชช อย่าให้พ่ายแพ้จะอกุส

๑ ที่ใครแพ้กว่าแพ้ อย่าท้อแท้ทำอ่อนหู
ใครชนะเขาเป็นครู หาท่านผู้รู้มาให้หนึ่ง

๑ เร่งเร็วเด็กนายได้ เขาเพลิงใส่เข้าหนหลัง
ส่องแสงอย่าให้บัง จะเล่นให้ท่านทั้งหลายดู

ฯ ทวย ๓ ฯ

เบิกหน้าพระ. ความที่ ๒

(มีฉบับแต่ทวยเดียว)

๑๘ ข้าไหว้พระบรมอิศรา อิศวรสมญา
ในไสยเวทเวททางค์

๑ ข้าไหว้พระนารายณ์เริ่มปาง ประถมฤษฏางค์
เนืออาศน์ภูษงค์นาค

- ๑ ข้าไทวัชรภัทรวรรณมา เสกขังมหา
สุวรรณหงษ์ครรไล
- ๑ นขบาทริราชหัตถ์ในย เสกขังทรงองค์ไธ
ยเรศเชรารวรรณ
- ๑ ไหว้ครูไวยวิคณกรรม ไหว้เทพเทวัญ
ไหว้ท้าวผู้ทรงธรรณ
- ๑ อุตยทอชากวอเปรมปรีท ทุกข์โภยไม่มี
สนทนกันแม่นเมืองสุวรรณ
- ๑ เครื่องเล่นโขนละครหุ่นประชัน เชิดชูกกลางวัน
กัวยเครื่องวิจิตรแต่งกาย
- ๑ ราชวิธีคัมพิลิ่งพราย หนึ่งงามลวกลาย
กระหนกกระหนายภาพหาญ
- ๑ เปนที่ประชาชนชื่นบาน ทอทักคณาการ
สำราญสำรวลปรีชา
- ๑ ครั้นไ้ศฤกษณ์เวลา สนธยศสุริยา
พิไชยฤกษ์เบิกบน

- ๑ เบิกโคลนเบิกทวารโทยกถ แต่งตั้งกำหนด
ขายศรีทั้งสองซ้ายขวา
 - ๑ บัณฑิตพลีกรรมเทว ขออัญเชิญมา
รับเครื่องสังเวทอภิวินท์
 - ๑ จึ่งอุทิศเทียบฉัณฑ์พลัน ครอบเศียรโทยกถวัน
แล้วเริ่มซึ่งปลายศรีไชย
 - ๑ พลโห่ขานโห่ห้วนไหว ยี่แจ้วยี่ใจ
กะโพนแลกลองม้องขาน
 - ๑ คนพากย์คนเชิดชำนาญ ชำนิในการ
จะเล่นให้เป็นขวัญตา
- ๑ ทวยที่ ๓, ๓๕ เพี้ย ๑

เบิกหน้าพระ พากย์สามตระ ความที่ ๓

๑๖ ข้าไหว้พระบาทสามองค์ อิศวรผู้ทรง
อุศุภวาชฤทธิรอน

- ๘
- ๑ ข้าไหวพระนารายณ์สักร ทรงครุฑเขาร
ประณอวินเรื่องณรงค์
 - ๑ ข้าไหวจักรักครุฑผู้ทรง มหาสุวรรณพงษ์
มหิทฤทธิญาณาม
 - ๑ สามองค์ทรงภพทั้งสาม สามโลกใช้คชาม
ชยคชยาภยาชวร
 - ๑ เรื่องเกชเรื่องเวทเรื่องพร ปรายฟ้ากินคชน
พระเกษก็บจักรวาท
 - ๑ ไหวพรมบรมราชอาวรณ์ สถาปสารพันการ
เครื่องเล่นในโลกโลกา
 - ๑ กลางวันไขนลครโสภาน หุ่นเห็นแจ่มตา
ประกับก้วยเครื่องเรื่องไร
 - ๑ วาดรูปอีกก็แจ่มใส หนึ่งส่องแสงไฟ
จึงเห็นวิจิตรลวดลาย
 - ๑ หวังประสาทรายภูรทั้งหลาย ชมชื่นสยาย
สมบุรณ์พิพัฒน์สถาพร

๕
๑ เร่งเร็วเอาเทียนตึกปลายศร อ่านเวทขอพร
ศรีศรีสวัสดิ์สมพอง

๑ พลให้ขานให้ทั้งผอง พิณพาทย์ตะโพนกลอง
ทุเล่ให้คู่ขสรวาญ

๗ ทวย ๓ ๗

๑ ข้าไหว้ฤกษ์ทรงญาณ ยิ่งยวกำนาน
ในไสยเวทมนตรา

๑๑ ไหว้ไท่พอยู่ในน้ำ ทุกเดือนถ้าหิมวา
อารักษ์รักษาสา คเวศน์ฤกษ์แลลาน

๑๒ ข้าไหว้ไท่เทพทุกสถาน หนึ่งข้ามมีสการ
ขงกษบาทกระษัตรา

๑ ขอแสงแจ้งเรืองไทรภา ย่างพระจักรา
นเรศวรคองคัศวาร

๑ หน่อท้าวทศรถไชยชาญ สุริยวงษ์ชัชบาล
เป็นเจ้าพิภพอยู่ทวยหา

- ๑ ทรงนามราเมศไชยบุรี พระลักษมณ์อนุชา
วิราชเชอร่วมบิทรพงศ์
- ๑ ฝ่ายพระลักษมณ์โถมยง วาญกุลในวงษ์
อสุเรศอันเรืองฤทธิ์อรอน
- ๑ ทรงนามสีภากวรสุมร เสนอโถมอัคร
มาแสวงสังหารอสุรา
- ๑ นายช้างเผือกขางรนา เหาหน้พระโคมา
วากรูปำหลักดวลดาบ
- ๑ เป็นพระจักรรัตนแก้วแพรวพราว สีภาควสลาย
สวัสดียอกกระสัตรี
- ๑ วากรูปสุวิงษ์ภูมิ ในอุทัยยาศรี
แลไทยเกษกรงไกร
- ๑ วากรูปวนรเรืองไชย ต่างเรืองฤทธิ์ไกร
ชัยบะลังไฟริน
- ๑ ท่างท่างเหาะโหยโยยบิน กำกันแกนกิน
ก็ไ้สัควกไทยกาย

๓๓

๑. เพียงพลิกพลิกพกว่ากินหงาย ถีบถอนเขาทลาย
ควยฤทธิณภาพพิริชม

๑ ทวย ๒ ๑

- ๑. ข้าให้วัชรภักตร์พงษ์พรหม ผ่านภพอุคค
สมย์คิเรกลงกา
- ๑. เป็นวงษ์ราพรายฤษยา ถ้วนทรงคักกา
นภาพบรายแทนไคร
- ๑. เรื่องฤทธิพิธิสยไสมย คทาธรรไชย
หอกแก้วประสิทธิ์วิทยา
- ๑. เหาะเหินเกินโศภเมฆา บิตเบือนกายา
ก็ไค้ควยเวทไชยชาญ
- ๑. นายช่างสลักรูปขุนมาร ทั้งพลทวยหาญ
ล้วนเทียมกำแหงแรงรณ
- ๑. กระหนกกระหนาบคายเคือสร้อยสน แร่ร้องแกมกล
กระถ่างกระจักซ์ชาวลย์

- ๑ สองฝ่ายมณเฑียรหม่อมมาร ถ้วนเทพไชยชาญ
สถิตย้อยู่ทั่วทวังหวัง
- ๑ ฝ่ายชาวบางกอกกันกำบัง สมมุติเรียกจอหนึ่ง
จึงสอชิงแสงเงางาม
- ๑ เบื้องขวาชำระไหว้พระราม เบื้องซ้ายทรงนาม
เป็นเจ้าอสุรคักกา
- ๑ ข้าขอพระเศวตเศษา ทั้งสองจงมา
ช่วยกันเสน่หาคัญไร
- ๑ ศรีสวัสดิ์สัสมิ์ไชย เล่นแหล่งสถานใด
ขอลาภล้ำโดยหวัง
- ๑ ท่านทั้งหลายตากหฟง คำพากย์ทวังหวัง
จงเห็นประจักษ์แจ้งการ
- ๑ ผู้พากย์พากย์เสนาะเสียงหวาน ผู้เชิดเชิดชำนาญ
ชำนาญให้หนังแถมขอ
- ๑ แม่นกัศวรเสริญเยินยอ ชั่วอย่าสอพลอ
รงทิให้ทั้งคำแสง

- ๑ เร่งได้เพลิงให้เห็นแสง สองท้าวเธอระแผลง
พระเคอให้คู่เค็มคา ๗

๑ ทวย ๓ ๑

คำพากย์ตามตระ แต่งที่หลังอีกความที่ ๔

- ๑ ศรีศรีสิทธิไชยเกชา เกษะพระมหา
ประไลยโกฏญาณี
๑ พระวสิษฐ์สวามิภรณ์ เรื่องเวทวิธ
ทรงพรตกระบะเขียวชาญ
๑ ขอคุ้มภัยไรโรยพาล ทุกสิ่งสำมาญ
อย่าไ้มาทามเขี่ยกเขี่ยน
๑ ขอแดงแจ้งเรื่องรามเกียรติ์ ปางพระพากเกษียร
สมุทมาเป็นพระรามา
๑ หน่อท้าวทศรถราชา มงกุฎอยู่ทวยหา
ยังยศทุกก้าวแกนไทร

- ๑ ปางพระลักษมีศรีใส วายุกุลเกศใน
วงษากษัตริย์ลัทธิเตียน
- ๑ นายช่างฉลากวาดเขียน เอาหนังสือโคเจียน
ให้พร้อมให้ร่ามคามวงษ์
- ๑ ร่างเส้นรนากระยารง ช่างจำหลักลายลง
มุกกักแลเคียงเวียงวอย
- ๑ รวงแก้วกระหนาบลายพรายพรอย แร่ววงเครือลอย
ลดาประกับคอกแฝง
- ๑ ขนเริงจับง่าเรียวแรง สอดสีเขี้ยวแฉง
ประคจจะเทียบเทียบมอญค
- ๑ วาครูปพระราเมศร์วิงษ์ สีกากวงอนงค์
เป็นเอกชัยศรกลยา
- ๑ วาครูปพระลักษณอนชา รูปภาพนรพา
นเรศผู้เรืองฤทธิ์
- ๑ วาครูปราพนาสุรอสวี ผู้ผ่านธานี
ลงกาทวยเปียงไสย

- ๑ วาครูปมณโฑธรรไทย อินทรชิตฤทธิไกร
พระยาพิเภกกุมภกรรฐ์
 - ๑ รูปภาพพวงพลกุมภัณฑ์ ช้างขบขัน
คนเล่นเรวาคำคนอง
 - ๑ เร่งเรวูปพาทย์คาคกลอง ส่องท้าวเออจะลอง
กำลังพระแสงแสงพล
- ๖ ทวยที่ ๒ ๖

- ๑ โอมนฤชัยเบิกฟ้าดินกล ศักดิ์สิทธิ์ฤทธิรณ
รูปหนังจำหลักลักษณะ
- ๑ รูปยักษ์ย้อมยักษ์รักษา รูปสิงล้นพา
หูลีประจำสำแดง
- ๑ สมุนโรงโหลงพรายร้ายแรง เกษะพระแสง
ผลาญพวกศัตรูหม่พาด
- ๑ ปล้นวังทั้งขว้างกลางงาน คีฬนังจันทาล
ให้ถูกอุบาทว์ชาติไ

- ๑ ทักกรรมทำอย่างถึงไพร มัดตัวเข้าไป
เป็นฤกษ์ร้ายรายปราชกา
 - ๑ ผู้ใดไวยุชญา ให้ตั้งราชอาณา
เหมือนลิงทโมนโหล่นลาม
 - ๑ เชิญท่านขุนพิ่งความ เราจะเล่นเรื่องราม
เกียรติกส์ให้เกิดสวัสดิ
 - ๑ นายไทเร่งไล่อัคคี ทูลสนองมี
จะแถลงเคชให้ยบจักรวาท
- ๑ ทวยที่ ๓ ขบแต่เท่านี้ ๑

พากย์กระบวนทศกัณฐ์ลงสวน

- ๑๖ พริ้งพริ้วมัจจุรงค์ชาญณรงค์ งามรณามทรง
กังอินทรออกโลกบาล
- ๑ แหนแห่แตรสังข์กังสกาล หึงหึงหมองขน
เลี้ยงกลองกระห่มक्रमเสียง

๑. เป้าสังข์ว้าวสำเนียง แตรฝรั่งประดังเสียง
เสียงแตรนแตรนแตรนแตรน
๑. ประทับเทียนทองส่องสลอน สว่างพื้นอัมพร
บุญวิมลชีชาลย์
๑. ครนถึงสวนศรีอุทยาน สวรรค์ชำนาน
ประเทียบบรรดาเจ้าศุภชลา ๓

พากย์นางลอย

พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒

๑. ทาวเกือนก่เลือนลับ แสงทองระยับโพยมหน
จวบจนพระสุริยน จะเยี่ยมยอดยศันธร
๑. ส้มเค็ญพระหริวงษ์ ราชพงษ์ทิพากร
เสด็จลงทรงตำรา กับองค์พระลักษมณ์นุชา
๑. เสนาพฤตมามาตย์ โดยพระบาทเสด็จคลา
เกื้อบไถลจะถึงสา คเวศที่ท้าวเคยสรงชล

- ๑ พระเหลือบเล็งชลาลัย ในวรินทร์เลวน
 จึ่งเห็นรูปอรุณกล อันกลายเกล้งเป็นสีกา
 ๑ ผาวังประพจน์จิตร ไม่ทันคิดก็ไคกา
 กอดแก้วนิษฐา ฤดีคั่นอยู่แคบ้น ๗ โอศก
 ๑ พระซ้อนเกษขนิวางคัก พิศลักตร์แล้วรับขวัญ
 ยั้งคิกยั้งกระสัน ยั้งไคกเศร้าในวิญญา
 ๑ พิศพนศิโรโรดม พระองค์โอบอุลในยนา
 กรแก้มพระกรรฐา ก้แม่นเหมือนสีกาเคี้ยว
 ๑ พิศทรวงแลทวงถัน ในเอยงบนพระองค์เรียว
 ทรออรุณสีกาเจียว ประจักษ์แล้วนออกอา
 ๑ พระเล็งลักษณะเกษี สิ้น้องจนบาทา
 แทบท้าวระมรณา พินาศแนบพระศพลง
 ๑ พระพิโรธพิไรรัก สลักถันพระทรวงทรวง
 กรรแสงส่อนองค์ อรอ่อนทอกลอนใจ
 ๑ จิงทริสเรียกเจ้าร่วมรัก พอลักษณะเอยจะทำไคน
 เจ้าสัทมาขรรไพล เลี้ยจริงแล้วนออกอา

- ๑ ใຈจิตรพี่เพียงขาด พระเยาวราชมามรณา
 ใ้อ้อ่อนชา อนาคตนักประจักษ์ใจ
- ๑ พระลักษมณ์ถึงลานเทวศ พระชลเนตรเธอหลังไพล
 ไศกสองพระภูไฉนบ พระฤไทยเธอพนเพื่อน
- ๑ พระน้องเอยเสียกายนัก พระวรภักตร์ทั้งดวงเคื่อน
 หาไหนจะไ้เหมือน ไม่มีแล้วในโลกีย
- ๑ มาทแม่นั้นจะหาดวง วิเชียรช่วงเท่าศิริ
 หาดวงพระสุริศรี ก็จะได้ดังใจ
- ๑ จะหาโฉมให้เหมือนนุช จนสุดฟ้าสุราไลย
 ทายแล้วแลเกิดใหม่ ไม่ใช่เหมือนเจ้าณมด
- ๑ พระน้องเอยญาน้อยจิตร เจ้าพรณคิกระหวัจน
 ผูกสอให้เสียชนม์ สิ้นชีพแล้วจึงลอบมา
- ๑ ฤทธศักรรัฐมันโกรธ พิโรธเรากรรมงหนา
 ว่าฆ่าโคตรวงษา จึงฆ่าพระน้องให้ตายแทน
- เลิกฤทธะวอรรบ ตระหลบวิ่งเข้าชิงแทน
 ฝนเสียให้นัยแสน ให้เคียดขาลงตากดิน

- ๑ พระกาลเกิดแล้วกับไ้ กลัวเทพไทระติลิน
 ไฉนหนอพระยพิน ยูปาพิระคนเป็น
- ๑ พระน้องเอยแต่จากเจ้า ทกคำเข้าแลยามเย็น
 ยามเสวยพิเศเห็น ไม่เห็นเจ้าเภาโคก
- ๑ จะประมวญเทวศไว้ พระชลในยที่โทยหา
 กินฟ้าแลยมนา ไม่เท่าเทียมที่เวียนตรอม
- ๑ ทกขทัยบ่เหือดหาย พระวรกายก็ชบผอม
 ทกขเทาทพตรอม แต่ก่อนเก่าบ่เท่าทัน
- ๑ อื่นความทกขพวงน เป็นสัดที่ระจำพรณ
 พ้างเพียงระอาสญ พระชนม์ชีพชวา
- ๑ สิดาเอยถึงจะตาย จะอควายพระชนนา
 ึงเอนโอยฐ่ออกเระา จะจากแล้วงสังกัน
- ๑ เจ้าชายเนตรดพียง ให้พสร้างซึ่งโคกคัลย
 เระจะร่วมพระเพลิงกัน ในเขตรชนันพระคงคา
- ๑ ถ้าแต่แรกพรู้เหตุ ว่าเวยเรศระมรณา
 เมื่อจากศรีอยทยา จะฝากไว้กับชนนี้

- ๑ ฟักขพระอนชา
จะมอญ่นาดี
วนครบลิบลิบ
จะคินเข้าพระเวียงไชย
- ๑ สักดาเอชชรอยกรรม
พระเคราะห์นำเข้ากลใจ
ห้ามเจ้าสักเท่าใด
ไม่ฟังว่าอสุห์ตาม
- ๑ ทั้งพระญาทวงษา
พระมารคาก็ห้ามปราม
ห้ามเจ้ามิฟังความ
เจ้าวอนว่าอสุห์เกิน
- ๑ ก้วยฟไปนเพื่อนยาก
แสนลำยากระหกระเหิน
ในป่าพนาเนน
คิวิห้วยแลเหวธาร
- ๑ แค้นก้วยมฤคมาศ
คิงมีจราชมาตามผลาญ
ถ่อลงเจ้าทวงมาลย์
สมรฟให้ฟิร
- ๑ จิงทุกขทัชชระเวียม
ยังตรมเกรียมให้อาวรณ
สู้ยกพลากร
มาต่อยุทธก้วยอสุรา
- ๑ หมคมารพิผลาญสรวพ
จิงจะรัชนิษฐา
คินเข้าอชทชยา
บุรราชเมืองเรา
- ๑ ยังมีทั้นผลาญโคตร
ให้รักโยชนันนียงเขา
ควรฤาพระนงเยาว์
มาสิ้นชีพเสียดกลางคัน

- ๑ แม่น้ำม้วยในเมืองเรา พระศพเจ้าจะเลิกฉัน
จะโสรจสงฆ์คนอื่น ละครหลบกลืนสุมาลิ
- ๑ พระโกษฐทองจะรองรับ สำหรับราชเทวี
เชิญศพขึ้นสู่สี่ วิกาแก้วอันเรืองรอง
- ๑ เข้าสู่พระเมรุมาศ อันโอภาสด้วยเทียนทอง
แสงเพลิงจะเรืองรอง ไปตองสี่สูตรพราย
- ๑ อัจฉริยะจงกลดียบ ประทีปทองจะส่องฉาย
ภูห้อยเพดานราย วรรณวันรำเพยลม
- ๑ พระวิสูตรจะวงวัง บัลลังก์ทิพย์บรรทม
รูปภาพจะเคียมคม กิณรพ่อน้อยผาคณ
- ๑ อีกพระญาติวงศ์มา ก็จะมาประชุมกัน
แสนสาวพระกำนัล จะนอบน้อมประนมกร
- ๑ ยามค่ำจะรำให้ วิเวกใจให้อารมณ์
เสียงสังข์แลแต่รงอน จะประโคมอยู่ครืนเครง
- ๑ อยู่ทชยาจะเย็นระย่อ ระทกที่อ้อยว้างเว
ฝูงราษฎรจะบรรเลง เมื่อถวายพระเพลิงปลง

- ๑ อนิจาเจ้าเพื่อนไร มาบรรลัยอยู่เองค์
 พี่จะไ้สิ่งไ้ปลง พระศพน้องในหิมวา
- ๑ จะเชิยศพระเขาวเรศ เข้ายังนิเวศน์อยู่ทอขา
 ทั้งพระญาติวงษา จะพิโรธพิโรเรียบม
- ๑ ว่าพี่พามาเลียบชนม์ ในกรรมดให้กรรมเกรียม
 จะเกลียดทลายชนทำเทียม ต่างแทนทิพยธรรม
- ๑ จะอุ้มองค์ขึ้นต่างโกษจุ เอาพระโอบฐมารวม
 ท่างเลียบพระสนม อันร่ำร้องประจำเวร
- ๑ สาคระต่างเมือง คิขรเนื่องระต่างเมรุ
 มังกรโตกิเลน จะต่างพาหนะยล
- ๑ ทาวเกือนจะต่างเทียบ วิเชียรแก้วกลีบจงกล
 เมฆหมอกในเวหน จะต่างภูแลเพทาน
- ๑ พฤกษาระต่างฉัตร สุวรรณรัตนอันไพศาล
 กอกไม้ในหิมพานต์ จะต่างพุ่มอยู่เวียงราย
- ๑ ฟากฝั่งมหรณพ จะวงศ์พเจ้าโฉมฉาย
 ท่างศรีวิสูตรสาย สุวรรณรัตนอันอำไพ

- ๑ เลี้ยงกลืนจะต่างกลอง พินพาทย์ฆ้องประโคมใน
จักรจันแลเรไร จะต่างสังข์แลเสภา
- ๑ จะเก็บพรรณไม้หอม มารวมล้อมชั้นบูชา
เชิญศพเจ้าสีกา ชินวางไว้ในเพลิงรุ่ม
- ๑ จะอุ้มองค์กว่าจะม้วย จะตายด้วยเมื่อไฟชุม
ร้อนเร่าฤไทยชุม พลราชเจอรำพรรณ
- ๑ แค้นคิขุร่าย เลียดยายทำสงครามนั้น
ชัยเคียวประจักษ์กัน เจียนจะสิ้นลงหลายครา
- ๑ ไม่คิดกายเลียคายรัก กิยเจ้าลักษณะอนา
กุมพลโยธา มาถมทางในวารี
- ๑ หวังจะรับพระนชคีน ไปชมชื่นในกรุงศรี
พม่าพบแต่ทวารกษิ สีกาฟ้าน้อยใจ
- ๑ เลี้ยงแรงรู้พระเวทมนต์ ทั้งศรพลอันเกรียงไกร
เจ้าสีกามาบรรโลบ จะทำศึกไปไยมี
- ๑ คทาจรแลศรขรรค์ จะหักฟันให้ยับยี้
โยนเข้าเผาอัครี ให้ม้วยไหม้จะคายตาม

- ๑ เจ้าลักษณโอบถ้ำพิมาย เพราะตายด้วยเจ้าโคมงาม
อย่าคิดแค้นทำสงคราม จงคืนเจ้าอวยททยา
๑. แม้นพระแม่เจ้าทั้งสาม จะถามถึงพระพี่ยา
อีกทั้งเจ้าสีกา อย่าทูลว่าพี่บรรลัย
- ๑ พระชนนีสวอภัยเศวรา พระญาติเราจะรำไร
จงว่าพี่น้องอยู่ไพร่ ประพฤติพิเศษเป็นมณี
- ๑ สักพลางพระทางรำ แต่แรกย้ายอรุณศรี
จวบวอนพระรวี จะย้ายเขียงลงยอดแสง
- ๑ พระกำลังสลกเลื้อย พระภักตร์เฝือกดงโรยแรง
พระวรกายก็เย็นแสง สยงเส้นพระโลมา
- ๑ สิ้นเสียงก็สิ้นสัง แลสิ้นทั้งพระเชพา
เหือกแห่งพระกรรฐา พระไวยเนตรก็หลับลง
- ๑ พระเสโทอโชนชาบ ก็ไหลอาบพระทรวงทอง
เอนแอบพระองค์ลง กับเกษแก้วคุณทอลนาง
- ๑ สิ้นโสทรพระนาสา พระวาทาก็อับปาง
เหลือแต่หทัยยางค์ ระวังกริกอยู่ริมทรวง

- ๑ ทักทักสท้อจิตร นิ่งสนิทฤทธิกร
ทั้งนี้จะสูญทรวง สวรรคตนิคาไลย ๗

นาคบาศ

- ๑๖ เล็กโคจรวิธานทร ท้วยแสงศศิธร
ใบรุษย์ฤไกรไผมา
- ๑ อากาศคากทวงกรร อักอ้นวตา
มีพิภพเพบแผ้วพาน
- ๑ เขือกเย็นน้ำพายนันดาล พุ่มพฤษยาสาร
สลกระย่อห่อใบ
- ๑ สักเหงาเงียบทงพงไพร ฝูงสัตว์วิไลย
สังเกตุผิวก่อนกาล
- ๑ สักเสียบวิหคานันชาน จับทเคยทชาน
กัลมระยัคเดิมคง

- ๑ พระวิเวกทวารวิจิตรพิศวง ธิบสาวบาทบงสุ
ไปยังสมรภูมิไชย
- ๑ พระวินิจนาคเสียวใจ เห็นวานรใน
พิณศกลากกลึงกลางคืน
- ๑ ล้วนต้องนาคเขาสลีน ยิงเทวศแสนฉวิล
เที่ยวหาพระศรีอนุชา
- ๑ ครั้นใกล้รถทรงลงการ เหลือบเห็นนาคา
รวบรัดพระน้องปลุกปลิง
- ๑ ตั้งแต่บาทจนถึงองค์ กระจากชักภูซังค์
ย่หลุกย่เลือนเคลื่อนคลาย
- ๑ ลกองค์แนบน้องประคองกาย ช้อนเกษนชาชาบ
ขึ้นวางเหนือคักพระจักรี ๒

พิธีพรหมาศ

- ๓๖ เสกจักรทรงรถแก้วเพชรพรหม เพียงหนึ่งแสงจันทร์
กระ่างมากกลางอัมพร
- ๑ ราชสีห์สองพันพาวร อังไชยบัณฑอน
แปรกเป็นรูปนาคินทร์
- ๑ กระหนาบคายแก้วแกมนิล มรกตโกมิน
ประกอบประกับทองคำ
- ๑ ไทกทั้งบัลลังก์บุษราคัม แก้วไพฑูรย์ทำ
เป็นเทพประนมเรียงราย
- ๑ สิ่งห่อหุ้มทองวิเชียรฉาย แกะแก้วผลึกฉาย
เป็นรูปสุบรรณบินทยาน
- ๑ จักรมณฑกมุกดาหาร เส้าแก้วสุรกาญจน์
สถับกับทวยทิมสี
- ๑ ไชระกาแกมแก้วโมลี นิลนระกัณฐ์
เป็นทวยประเทืองเรืองไร

- ๑ ใบโพเพื่อชรรักษ์นครใดร ียอกย้อเจียรใน
ขั้ทมราชรองเรอง
- ๑ ล้วนแล้วแก้วคำควมเือง สอดแสงแองเหลือง
ขาวเขียวขจีจับกัน
- ๑ สี่แก้วจับสี่ไพรวัน เลื่อมเลื่อมพรายพรรณ
เพียงหนึ่งละลอกลายทา
- ๑ แสงระยับจับเลื้อโยธา จับแสงสาครา
ปะปลายทั้งเปลวไฟฟอน
- ๑ เร่งรถชสารอัคร เร่งพวงพลนิกร
กระทั่งสมรมมิไชย ๆ เจริญ ก็ถึงเนินจักรวาล ฯ
- ๑ ให้ปลุกโรงรนาใน นอกนาคาลไชย
ให้ตั้งพิภพคึกฤหมาย
- ๑ ราชคัษราชวัตรเวียงราย แต่มเขียวเขียนลาย
คัวยเบญจรงค์รนา
- ๑ ภาคพื้นเร่งให้กษกา คัวยแดงโสภา
เห็นงามประเทืองเรืองแสง ฯ

- ๑ เมื่อนั้นทศเคียรราชา เสกัจยัมมหา
สิงหาคันภิมุขมณฑเคียร
- ๑ เสนามาตยานองเนียน นอบนบน์อ้อมเคียร
คีโรตมเผ่ายทมาลย์
- ๑ ให้ชุมสุรโยธาทาญ พฤตมิห่มุอาจารย์
แลญาคิวงษ์อสุรา
- ๑ เสริจสันตทกกระทรวงแสนยา พร้อมแสนเสน
ในท้องพระโรงโอยจรร
- ๑ นั่งเต็มโรงจรรก้านัล เอื้อนโองการพลัน
แก้หม่อสุรมนตรี ฯ เจริญ ให้หามังกรกรรฐ

กระบวนทัพมังกกรรฐ

- ๑๖ พรังพร้อมจัตวงศ์โยธา เสกัจทรงมหา
พิไชยรบเรืองฉัน

- ๑ เทียมด้วยมังกรสองพัน ชักรถเหินหิน
ในเลือนสเทือนกำกวม
- ๑ พระที่นั่งบัลลังกลอยระเหว งอนงามบ่ง
สามชายสยักรักไว
- ๑ สารถิษฐ์ขั้วระไลไซย แก้วง้าววาวไว
เงือง่าเป็นท่าที่แทง
- ๑ กลิ้งกลกบคบั้งสุริยแสง พัดใบกใบเพลง
ระยัระย้าจามร
- ๑ เสียงกลองฆ้องฆานแตรงอน เสียงพวงพวง
ให้ลั่นสนั่นหิมวา
- ๑ ต่างต่างแมลงฤทธิศักดิ์กา กรรรมสาตรา
จะลุดระไลไฟ
- ๑ ลางมารนิมิตรอินทรีย์ เคี้ยวเป็นอสุรี
แลกกายเป็นตากภาษา
- ๑ บ้างซกซสหัสสิงหรา เงื่อหอกกลอกตา
ระพุงจะผลาญราญรอน

- ๑ บ้างขี่โตกิเลนมังกร ถือกำชายศร
ระนำวนห่วงเพลง
๑ ขบพินเช่นเขี้ยวเรียวแรง หม่อมารสำแดง
เทษานภาพังกลวิ
๑ อากาศมีภชอุ่มคลุ้มมัว นักหกต่างตัว
ต่างคันตระหนกตกใจ
๑ ขัดฟันฤบาทหวาดไหว เพียงหนึ่งเมรุไกร
ระอ้อนจะเอียงไปมา
๑ สรรงสรรพคัลลนเลือนโลกา ทุกเทพเทวา
ก็หนีไปนอกจักรวาล
๑ วัชรวิตรึงคทวยหาญ เร่งพลกพลมาร
มาถึงนครลงกา ฯ เหวา ถึงลงกาชนเผ่า
๑ บัดนั้นทศเคียวศรีวงษ์ เสด็จสำราญองค์
เห็นอากศน์อันผ่องไฟบุลย์
๑ เสนามาตยาเมื่อขมุล ท้าวราพนาสูร
ก็ทรวัดฤทธาสงคราม

๓๓
๑ บัณฑิตพวกถึงลักษณะรวม หยิ่งยศยกนาม
ทนงกำเริบราวี

๑ ครั้นกระออกก่อตึก คุงทั้งล่ำลือ
เลื้อยคืบพันพริบตา

๑ เกือบคอยญาติวิทยา จึงเชิญนักกา
มาแก้ซึ่งเคียดศัตรู

๑ มั่นเหมือนนอกกรมสินธุ โอบล้อมคึกคัก
ผู้เกี่ยวสวทว่ง่ายกาย ๆ เรรา ๆ

พากย์กระบวนมัจจกรวรรฐ
ยกไปขัดตาทัพ

๑ เสด็จทรงรถแก้วแพรวพราบ ทั้งทวงสุริยา
ข่มมีผลหินแผ้วพาน

๑ สวรรดิชัยมัจจกรแผ่นทยาน กงก้องจักรวาฬ
ก็เร็วทั้งวายุพิศพา

- ๑ มยุรฉัตรพักโยกไปมา ยังแสงสุริยา
 ชิงไชยไสว โบกขน
- ๑ ฦ้องกลองพิณพาทย์กาหล สู่เทียนทองภูวดล
 แตรสังข์ประดังขานกัน
- ๑ เสนาโยธาแน่นันท์ นำหลังเวียงวัน
 ทั้งซ้ายแลขวา ไชยลด
- ๑ ได้ยงรถชลารชิงชล เสี่ยงม้าเสี่ยงพล
 ให้เลื่อนสเทือนธรณี
- ๑ อากาศมีทช่อมณคล กลุ้มฟ้าอาศรัย
 ช่อมช่ออำมพร
- ๑ เว้งรถชลารอัคร เว้งพวงพลาร
 ก็ถึงสมรภูมิไชย ๆ เหวหา ๆ

คึกก้องกรกรรัฐ

- ๑ ครนรุ่งแสงสุริยโสภา พุ่งพันเวหา
 คิริยขอกยุคันธร

- ๑ สมเด็จพระหริวงษ์ทรงศร ฤทธิเลื่องฤาษร
สถอนทั้งไทรโลกา
- ๑ เสด็จออกนั่งนำพลับพลา พร้อมด้วยเสนา
ศิโรตมกัมกรายกราน
- ๑ พิเภาสุครีพพญามาน นอบน้อมทูลสาร
สัคยัคคีโดยฉวิล
- ๑ ยังมีทันพระหน่อนฤบดินทร์ ครัลคอบกระป็นทร์
ไต้ยีนสำเนียงเกรียงไกร
- ๑ ขัณฑ์ภูณาทหวกไห่ ถึงพลับพลาไชย
ระพลิกะคว่ำท่าลาย
- ๑ เพียงอสันขาศฟาศาย สมเด็จพระนารายณ์
จึงถามพิเภาทนต์ไค ฯ เรไร ฯ
- ๑ เสด็จทรงรถทรงอินทรา ทรงงามโสภา
ทรงนั่งบนบัลลังก์ทรง
- ๑ งามกระหนกนกคายเควี่ระหง งามคุ่มงามวง
งามรูปมั่งกรงอนงาม

- ๑ สี่แก้วแววสี่ขวัญสาม สี่พลอยเพชรพลาม
สี่มรกตสี่
- ๑ พรายแพรวแก้ววิเชียรโมลี พรายพรายรักมี
พรายสี่สุวรรณพรายตา
- ๑ เทียมมรดเทียมคิ้วอาชา เทียมลมพัดพา
ผู้เท่าไม่เทียมทัน
- ๑ สวรรค์สามารถผดพันธุ์ อาสาทรงธรรมมี
ชัยรัตด้วยใจहरณา
- ๑ เครื่องส่งเครื่องทรงโสภา เครื่องให้ไฉวมา
เครื่องบูชาสำหรับชิงไชย
- ๑ ธงทิวปลิวปลายธงไฉว ธงนำพลไกร
ธงสี่ลัดธงทอง
- ๑ เสี่ยงพลเสี่ยงพาชีคนอง เสี่ยงชิงเสี่ยงกลอง
เสี่ยงสังข์แลแตรแซ่เสียง
- ๑ ก้องกังวลก้องกรางเกรียง ก้องสนั่นสำเนียง
กึกก้องทุกห้องหิมวา

- ๑ สิ่งสัตว์สิงโตตามคณา นรสิงห์สิงหรา
 หนีเข้าสู่คิงขร
- ๑ บกพายตแสงทินกร พลกระบินทร์ยทจร
 ผิงคลีข้อมบคบัง
- ๑ ฟ่างเพียงขัดปล้นคิง สัตถินต์เพียงพัง
 พิภพเพียงทำลาย
- ๑ เร่งรตเร่งพลผันผาย เร่งรักไพร่นาย
 วานรให้เร่งรีบมา ฯ เรร่า หยคทพิรบ ฯ
- ๑ ลั่นสุทอาวุธสาตรา ลั่นทั้งโยธา
 ทั้งปวงบรรลัยมากมี
- ๑ เหาะขึ้นอากาศวิถิ แอบอิงอินทรี
 เข้าแฝงกับกลีบเมฆา
- ๑ ลอยสถิตย์ให้ลี้ภัยา กลัวเดชพระรามา
 ธิราชเธอแผลงศรผลาญ
- ๑ เห็นฤทธินารายณ์อวตาร ไหนเลยชนมาน
 ะรอกไปคั่นนครา ฯ เรร่า ฯ

ตอนทศกัณฐ์ บอกข่าวมัจฉกัณฐ์ผู้ดี

- ๑ ครั้นรุ่งจำรัสฟ้าอากาศ แสงเสียดงกัณฐ์
สนั่นพิภพเมืองมาร
- ๑ ทูรียางค์ย่ำรุ่งแข่งขาน เสียงสังข์กังวาน
วิเวกจังหวัดเวียงวัง
- ๑ สนั่นพิณพาทย์น้อมประโคมกัง เสนาะในบัลลังก์
ประโลมพระไทยพันทวี
- ๑ เรือยเรือยจำเรียงเสียดศรี จิงจอมอสร
รำพึงทวยภพลงกา
- ๑ โอ้แสนเสียดาขวงษา ล้วนทรงศักดา
สำแดงจะปล้นปลอมสวรรค์
- ๑ สามโลกฤๅสทั้งแคยั้น ใครท่อนมาขึ้น
เคียวเขี้ยวหนวกราวญวอน
- ๑ ครั้นนี้ลักษณะรามพานร แข่งข้ามสาคร
มาขึ้นพิณภูมิไทย

- ๑. คักกาจิงยั้งฤทธิแทนไทร เปรียบฤทธิภูในบ
ารายนัฎาแปลงปลอมมา
- ๑. กิกฉันไทกั้นระกอลา จักล้างชีวา
ให้แหลกทั้งทัพพานรินทร์
- ๑. สุกคิกกั้งแก่นแสนถวิล รุ่มร้อนกายิน
นอัสสุชลกลอกลอง
- ๑. ทวีกไทรไมลุโคยปอง เสกีสู่โรงทอง
ให้ชุมพระญาติโยธี ฯ
- ฯ เจรจา ฯ อินทรชิตเสียพิธิ สั่งเสนาไปจักรวาท

พรหมาศ

- ๑. เมื่อนั้นอินทรชิตฤทธิไกร พังเสนาใน
ก็โสมนัสเปรมปรีดิ์
- ๑. จึ่งนิมิตรบกับเขื่อนอินทรีย์ เหมือนองค์โกสัย
เป็นเจ้าพิภพธรณีสวรรค์

- ๑ ทรงโฉมเฉลิมโลกาวรรณ งานภักตร์ผิวพรรณ
กัมมกรณเจียวขี้
- ๑ เสกข์เข้าที่สงวารี ลำธารอินทรีย์
แล้วทรงสุคนธ์ปันทอง
- ๑ สอกลสนัยเพลิงงามเรืองรอง ภูษาพันทอง
กรวยเชิงเป็นช่อพรรณราย
- ๑ สอกลทรงพาหุรัดเลิกลาย ผ้าทิพย์ชาย
เกร็ดแครงสยักรรจ
- ๑ ทองกรพาหุรัดอำมรงค์ เพ็ชรพลอยแต่ละวง
ควรรค่าพิภพเมืองมาร
- ๑ ค่ายประคัมภ์ทรวงสังวาล สร้อยสังไธพาร
ถวัลมรกฏธนา
- ๑ กรรเจียรกรห้อยมาลา แล้วทรงชฎา
กายแก้วกระจิงราย
- ๑ ทั้งอินทรีจากฟากฟ้าแผ่นผาย สพักศรกรกรวย
เสกข์มาทรงไอยรา ฯ เหวา ทรงช้าง ฯ

พากย์เอราวรรณ
พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒

- ๑ อินทวิชิตเป็นกายนเหมือนองค์อมรินทร์
ทรงชเชราวรรณ
- ๑ ช่างนิมิตฤทธิแรงแข่งขัน ฝือกผ่องผิวพรรณ
สีสังข์สากไอพาร์
- ๑ สามสิบสามเคียวโสภา เคียวหนึ่งเจ็ดงา
กังเพ็ชรรัตน์
- ๑ งามหนึ่งเจ้าโยกขรณี สระหนึ่งยอมมี
เจ้ากอบอลันกาล
- ๑ กอหนึ่งเจ้ากอกทองมาลัย กอหนึ่งแบ่งบาน
มีกลีบไต้เจ้ากลีบผกา
- ๑ กลีบหนึ่งมีเทพธิดา เจ้าองค์โสภา
แน่นน้อยลำเพนางพาล

- ๑ นางหนึ่งข้อมมีขีวรา อีกเจ้าเขวมาลย์
ลัษณรูปนิมิตมารยา
- ๑ จั๊วะบ่าร่าร่ายล่าบหา ซ้ำเลื่องทางตา
ทำที่ดังเทพอัศร
- ๑ มีวิมานแก่งามขวร ทุกเกษกฤษร
กัังเวไชยันต์อมรินทร์
- ๑ เครื่องประดับเกล้าแก้วโกมิน ซองหางกรวิล
สร้อยสายชนักถักทอง
- ๑ คาข่ายเพ็ชรรัตนร้อยกรอง ฝ่าทิพย์กระพอง
ห้อยถ่วงทุกหุคซสาร
- ๑ โล่ห์นัสนารถชินมาร เปนเทพบุตรควาญ
ชัยท่ายที่นั่งช้างทรง
- ๑ ขรรคาโยธาทรงคี่ เปลี่ยนแปลงกายคง
เปนเทพไทเทวัญ
- ๑ ทพนำอารักขไพโรสณห์ ทพหลังสุบรรณ
กีนวนาคนาคา

๑ ยักย้ายฤๅษีทวิทยา คนธรรพปกขวา
ทั้งตามคำหรับทัพไชย

๑ ล้วนถืออาวุธเกรียงไกร ไทมรศรไชย
พระขรรค์คทาถวัลตน

๑ ลอยฟ้ามาในเวหน วิบเร่งรืพล
มาถึงสมรภูมิไชย ฯ เหวา ฯ

๑ เมื่อนั้นจึงพระจักรี พอพระสุรศรี
อรุณเรืองเมฆา

๑ ลมทวนชลกลั่นมาลา เพลงพงวนา
นิวกาแถวแนวคอง

๑ ฝั่งภู่มู่คณาเหมหงษ์ ร่อนราดาลง
แซกใช้ในสรวัยสุมาลี

๑ กุเหว่าเร้าเร่งพระสุรศรี ไก่ขันยักตี
กู่ก้องในท้องกงกาน

- ๑ ปักษาคันทนาขันชาน หาคู่เคียงประสาน
สำเนียงเสนาะในไพร
- ๑ เกื้อนทวกับเคร้าแสงใส ส่างแสงอโศไทย
ก็ผ่านพยับบรณเรือง
- ๑ จัปพาอากาศแลเหลือ้ง ธิบดินทรเชอขรรเทือง
ขรรณพินจากไผ่ยา ๖ เหวา ๖
- ๑ เสกัจทรงรถแก้วโกสัย ไพโรจน์วิ
จะแข่งชิงแสงสุริใส
- ๑ เทียมสินธพอาชาไนย เรืองร้องถวายไชย
ชั้นหระเหิกฤทธรณ
- ๑ มาคลี่สารถิไทรณ กรกุมพระขรรค์
ขั้บรรณกลางวิตรงค์
- ๑ เฟลารอยพลอยประกัยกุมวง กักก้องกำก
กระทบกระทั้งธรณ
- ๑ มยุรฉัตรขมสายพรายศรี พัดโบกพชนี
กระบะบายโขกลม

- ๑ อังคนทเภาทรงม แตรสังข์เสียงประสม
 ประสานเสนาในไพร
- ๑ เสียงพลโห่ร้องเอาไชย เลื่อนกล่นสนั่นใน
 พิภพเพียงทำลาย
- ๑ สักกัณท์บรรพตทั้งหลาย อ่อนเอียงเพียงปลาย
 ประนมประนมชัย
- ๑ พสุธาอากาศหาวคไหว เนือนกตกใจ
 ชุกซ่อนประหวัดขวัญหนี
- ๑ ลูกครุฑพลักกลิมพลี หักคินอินทรี
 คาบข้างกว้างไวยรา
- ๑ วานรสำเภาภูเขา หักถอนพฤษา
 ถ้อยท่าอวอุทย
- ๑ ไม้ไผ่ยังยางกลางทง แผลกลุ้มลง
 เลียบกัวยุทธิโยธ
- ๑ อากาศบคบังสุริศรี เทวัญจันทร์
 ทุกชั้นอำนวยอวยไชย

๑ ข้างเข็กแกลแก้วแววไว ไปรยทิพมาโดย

ซ้องสารการบูชา

๑ ชักรถรเรือบเลอบมา พุ่มขมาลา
กงรถไม้คชรนรินทร์

๑ เร่งพลโยธพานรินทร์ เร่งรักหัดคิน
วานรให้เร่งรีบมา ๆ เจริญ หยกทัพ ๆ

๑ เมื่อนั้นพระศรีอนชา เอือนอรรณวนา
ทวีสถามสักรพชนพล

๑ เหตุไฉนสหัสไนยเสกข์กล สมารภูมิไพโรสณท์
เธอมาทวยกลอันใด

๑ สักรพทกตเลดไข ทุกทีสหัสไนย
เสกข์ทวยหม่เทวา

๑ อวยไชยถวาทิพมาลา ยักันเธอมา
เห็นวิปริตคุณน

๑ ทรงเครื่องสาคราแย่งยล ฤาจะกลีบเป็นกล
ไปเข้าคัวยราพอาธรรม

๑ พระผู้เรืองฤทธิเชิงชั้น คอขลุ่ยสำคัญ
อย่าไว้พระไทยไพร

๑ เมื่อนั้นอินทรีขีตยักษี ตรัสสั่งเสน
ให้ขีระบำรำถวาย

๑ ให้องค์อนันตนาถายน์ เกลิบเคลิ้มวรกาย
จะแสดงซึ่งสาครศรพล ฯ เจริญ ฯ

๑ อินทรีขีตยักษีเห็นอเระา วรณทอศกทัศน์า
เห็นองค์พระลักษณฤทธิรงค์

๑ เกลิบเคลิ้มหฤไทยไหลหลง จึ่งจับศรทรง
พรหมาคอนเรืองเกชา

๑ ทูลเห็นเคี้ยวเกล้ายักษา หมายองค์พระอนุชา
ก็แสดงสำแดงฤทธิรงค์

๑ อากาศก้องโกลาหล โลกนั้นอิงอล
อำนาจสท้านธรณี

๑ ครรเต็มไปทั่วธานี ค้ององค์อินทรี
พระลักษณก็กลังกลางพล ฯ เรวา อินทรีชิตกลับทัพ ฯ

๑ เมื่อน้องค้พระจักรี เสด็จออกยังศรี

สุวรรณราชพลับพลา

๑ ครนลวงสายัณห์เวลา หวาคหวนวิญญา

ระทกพระไทยพันทวิ

๑ คอยข่าวชนน้อย ไฉนศรี จนจนพระรวี

ระสันซึ่งแสงรอนรอน

๑ บ่เห็นพลพลพานร นำข่าวสังหร

มาแจ้งขบถร้ายก็

๑ หนึ่งทกขนิณเตรจักรี เกิดกลางกาล

กระหม่นนิมิตรณิกณ

๑ ลำเสียดศิลป์ด้นอศักรรบ เสียดพลกุ่มภัก

ก็ให้สำเนียงเกรียงไกร

๑ ฤาพวกไพร่มีไชย ผลาญนุชทวงใจ

สันชีพในกลางฉรงค์ ฯ เรวา ฯ

- ๑ เสกจากสุวรรณราชพลับพลา ธิบเร่งลีลา
 ลุแหล่งนครราชว
 ๑ พระเสกจลยเลือกโยธ ทั่วยหาพระศรี
 อนุชผู้ร่วมหญไทย
 ๑ ยมิพบพระเพือนเชื้อใจ มีคมีทัวไป
 ทั่วยเป่นเวลาราคี
 ๑ เสกจพลางทางทรงโคก แซ่เลียงปักนิ
 วังเวงเวกในอนาค
 ๑ สกณเฒืออนระมีอาการ บอกรแจ้งแสงสงสาร
 พระนชให้เรียมพ่ง
 ๑ พระเสกจประทับแทบร่มรัง ห้วนห้วนหวาคหวัง
 ระทวยระทกหญไทย ๆ เราจา ๆ
 ๑ ธิบจันทวาทิตยทันใด ล้นสายศิลป์ไชย
 ไซกิช่วงกิงทวงจันทรา
 ๑ เพียงจันทรเพ็ญบุรณโสภา ส่องสว่างเวหา
 กำจกซึ่งมีคมณฑล

- ๑ แสงจันทร์แจ่มฟ้าสากด จักรพรรดิพล
 บพิตรเรอทอดทศนา
- ๑ พบศุภามภวราชา พระเว้งโคก
 สลกระทกไทย
- ๑ โอ้ขามภวราชชาญไชย ท่านเรืองฤทธิ์ไกร
 เปนยอดทหารโหร
- ๑ ยศนั้นพระเสด็จยาตรา ดุยเลือกโยธา
 ขเนกนงขัตติ
- ๑ พบศุภพรพระยาพาลี โอ้ว่าขุนกระบี่
 กระบี่นทรมาสิ้นสยปราย
- ๑ ท่านอาสาเมืองมาร มีคุณูปการ
 แก่เราทุกสิ่งนานา
- ๑ ไม่ควรม้วยด้วยยักษา พระเสด็จยาตรา
 มาพบศักริพนพล
- ๑ น้องเจ้าชู้ชินมณฑล ตัวท่านถวายนพล
 ภาคักด้วยความสัสติยา

- ๑ ครึ่งหนึ่งมีคุณอาสา หักคิวัตรสุรา
 ธีราชก็รุกราวรอน
- ๑ ควรฤาหม่นวัยวัยศร ก็พินันทร
 ก็พบคำแห่งหฤมาน
- ๑ พระเจ้าเร่งเคี้ยวสังสาร ไอ้ไอ้หฤมาน
 เปนยอกทวารเคชา
- ๑ ทวีต่านทำการอาสา ถวายแหวนสีทา
 แล้วนำยบล่าวสาร
- ๑ เราจึงเร่งคึกโกยการ แห้งยอกเขาวมาลัย
 สีทาผู้เลิกโฉมสวรรค์
- ๑ เราทั้งใจระบุนางวัล แก่ชนกระษัตริย์
 มีจิตรกระตัญญูมา
- ๑ ก็พินันพระเสด็จยาตรา เห็นพระอนุชา
 ธีราชเขอกถึงกลางพล
- ๑ ต้องศัพรพหมาสฤทธิรณ กริ่งแน่นทรวงขน
 ตลอดจนยอกปฤษฎางค์

๖๖ พระวังเข้าประคองเกษ
 ลงเหนือพระเพลาพลาง
 ๑ พระวินิจิตรโคก
 ๖๖ พระอนชา
 ๑ พ่อถือพระขรรค์อยู่กับกร
 ๖๖ พระเวทอันเลื่องๆ
 ๑ พ่อคนนอนเจ้าอศิน
 ๖๖ ฤๅให้ไฟรี
 ๑ เจ้าไม่ระวังพระองค์เลย
 ๖๖ ฤๅเจ้าเม็นประมาทไป
 ๑ จะนับในประยูรพงษ์
 ๖๖ แต่องค์พระอนชา
 ๑ กับพี่เป็นสหาย
 ๖๖ ตรีโลกไม่ค้ำทาน
 ๑ อยู่สองให้ครองกรุง
 ๖๖ พี่น้องเราสองคน

พระเขวเรศขึ้นมาวาง
 พิลายแล้วก็โคก
 วิโยคให้อยู่โหยหา
 ในอกพร้อมทั้งเพลิงฮือ
 พ่อทรงศรอยู่กับมือ
 ในแผ่นภพชาติ
 ออกได้ สิ้นสิบสองปี
 มาลอบล้างให้บรรลัย
 พ่อทรมเซยผู้พิศมัย
 พ่อร่วมใจจึงมรณา
 สุริวงษ์อยู่ทอษา
 ทั้งสามราชกุมาร
 อันเพริศพรายด้วยศรมลาญ
 สักทันทวิศาสด
 บำรุงราชมณฑล
 นิราศร้างบุรีมา

- ๑ กษัตริย์เจ้าสีกาเคี้ยว
สิ้นสัจย์พระชนกา
๑ เวราสังโคหนอ
แหะดวงพระทรงหวัง
๑ เมื่อบรรทุกแล้ว
ออกเอยจะอยู่ไย
๑ เทวาทะภาขาว
ว่าไฟแพ้แก่ไฟริน
๑ เลียบคั้งเลียบคัก
เลียบที่ที่เก็กมา
๑ เฟ่งพิศพระวรภักตร์
เห็นเนตรพระยคคล
๑ พิศโฉมยิ่งโถมนัศ
พระวิลาศคือวงแห
๑ ฉิวเนื้อเจ้าเหลื่องงาม
พ้อเอยมาไสยา
- มาท่องเทียวธัญญา
จิราชแล้วจะคืนวัง
มาเก็กก่อให้จริงจัง
วิโยคยงเอยดวงใจ
ถนัดถนีมาบรรลือ
ให้หนักฟ้าแลแผ่นดิน
ทุกไทท้าวจะกลืน
จนสุดสิ้นพระอนุชา
พ้อขอครักมาอับรา
ในวงษาพระสุริยน
พ้อขอครักผู้มฤต
สลบหลับไม่ลืมแล
ให้กลุ้มกลัดในดวงแถ
ดังฤมาคร่ำอยู่โรยรา
อร่ามรูปทั้งทองทา
อยู่เหนือพื้นภูธราย ๆ โอศ ๆ

- ๑ พระจับศรกระชากลูก พรหมาคไม่หลกออกจากกาย
จะฉุดหนักก็เกรงสาย สวาดีพี่จะเจ็บองค์
- ๑ พระค้อยค้อยประคองชัก กลัวเจ้าลักษณะจะปลุกปลอง
กริ่งแน่นระนั่งองค์ พระไทยท้าวเธอโกรธา
- ๑ ใครหนอช่างประสาท พรหมาคให้อสุรา
มาแผลงผลาญพระอนชา พระนุชน้องให้วายปราณ
- ๑ เร่งมาแก้ซึ่งไสยเวท ให้พันเกทพระเขาวมาลย์
หาไม่จะแผลงผลาญ พิภพโลกให้ยับยัน
- ๑ ผาคแผลกพระสุรเลียง ดำเนียงก้องอากาศสวรรค์
ฝูงเทพเทวัญ ก็เย็นระย้อยระเยือกใจ
- ๑ ครั้นวายกริ้วแล้วกรมิตร ครั้นชุกคึกก็อาไลย
ทอดถอนพระฤไทย พระชลไ নয়ก็ไหลลง ๖ โอด ๖
- ๑ ทรวงกรรแสงกำสรดสร้อย ให้ละห้อยพระทรวงทรวง
โอบอุ้มพระวรวงศ์ มาแนบไว้กับกายา
- ๑ พ่อเฒ่าเมื่อแรกเรา จะกราบเกล้าอำลามา
จากศรีอยุธยา พระมารดาเราสามองค์

- ๑ ปวารณีกัวยเจ้าลักษณะ ยังเด็กนักระเด็นกง
ในป่าพนาระหง พระวงษาก้อวรณ์
๑ หากวางพระหฤไทย คัวยฟ้ใช้จิงให้ร
ควรวาพระสายสมร มาสิ้นชีพชีวา
๑ กิตติศัพท์เพื่องฟัง ไปถึงกรุงอยุธยา
พระญาติวงษา จะว่าพินิจไถย-
๑ จะว่ารักเมียยิ่งกว่าน้อง ไม่ปลกบ้องให้มิไถย
ละเจ้าให้ออกไป ประยทคัวยักษ์แต่ลำพัง
๑ จนสุกสันสวรคต พี่เร่งระทดถึงความหลัง
ใครเลยจะเล็งหวั ประจักษ์แจ้งในใจจง
๑ แคบรดาพระหน่อนารด อันร่วมราชภิตรงค์
หาไหนได้เหมือนองค์ เจ้าลักษณะฟ้ไม่มีเลย
๑ เจ้าร่วมรักฟ้อร่วมร้ออัน เจ้าร่วมท่อนอนฟ้อร่วมเขนย
เจ้าร่วมสรงฟ้อร่วมเสวย สว่างร้อนทกเวลา
๑ ไปไหนนิกก็ติดคัวย แต้น้อยน้อยจนใหญ่มา
ร้ายเรียงพระมารกา สัญญาว่าร่วมอุทรกัน

- ๑ ไอ้พ่อลำเภาภาคย์ เจ้าเพื่อนยากผู้เลิกล้าน
พิศไหนดพรายพรรณ ทั้งสี่สรวรณมาทาบทา
๑ เจ้าแรกรุ่งนาคักตม ภิรมย์รักเสนหา
ทวยสาวสรวรคักดา พ่อละเลียบไม่อาไลย
๑ รักพ่อออกมาตาม พยายามถึงกลางไพร
จนเจ้ามาคักไยย ฤไทยพิกันอยู่แต่กาล
๑ ครั่งเมื่อตองโมกษคักกิ ก็ข่มจักบวรโดยฉาญ
ใช้ให้ห่อมาน ทยานไปศรีอยุธยา
๑ ทูลข่าวพระเพลารด จึงได้โอสถนั้นมา
ทาทันพระสุริยา พระอนุชาจึงคั่นองค์
๑ ครั่งสองเมื่อคองสาทร นาคขาคักยังยง
วังวัดพระวรองค์ ขยเห็นอพนพนาทอน
๑ พิเภกเขาบอกแจ้ง พึงแมลงธนูศร
เป็นครุฑมาราญรอน พระเวทมารก็บวรโดย
๑ ครั่งนัสครุสาทร พรหมาศเขาเกรียงไกร
จะเหลียวหาไม่เห็นใคร จะแก้ไขพระอนุชา

๑ สุกฤษฏ์สุกฤทธิ	สุกที่ระกิกณะน้องอา
ครเลบจะเอายา	มาชบช่วยพระน้องเรา
๑ แม้นรอกแล้วจะแทนท่าน	คุณนั้นปานพระเมรุเขา
ไฉนหนอพระนงเยาว์	ยพาพระคณคัง
๑ คิดมาน่าน้อยใจ	เจ้าช่างไม่ระวังองค์
ผู้ศีกฎามาทง	ฉนคแล้วอยู่เต็มกาย
๑ พระให้รำแต่ย่ำยาม	จนยามสามไม่วางวาย
พระชลเนตรไม่เหือกหาย	เป็นสายเลื้อยลงวินวิน
๑ จะปลุกสั่นสัทเท่าไร	ไม่หวาคไหวพระภาณิน
ไอ้ไอ้พระยุพิน	ไม่ฉินภักตร์มาพาที
๑ ไก่ขันอยู่แจ้วแจ้ว	จะรุ่งแล้วพระโคมศรี
เคยปลุกฟ้พาที	ไปตรงสินธุสาคร
๑ ได้ยินเสียงคุเหวว่าร้อง	พระกอดน้องผู้ส่ายสมร
ลูกชนเกิดเราจะร	พระกรสั่นแล้วโคกกา
๑ จะปลอบปลุกสัทเท่าไค	ไม่หวาคไหวพระภาณ
ไอ้ ไอ้พระอนุชา	เจ้าม้วยแล้วฤไฉน

- ๑ มาทแมนเจ้าม้วยแล้ว พระขรรค์แก้วอันเกรียงไกร
จะกรัดสอให้บรรลัย ไปพบเจ้าในเมืองสวรรค์
- ๑ สิ้นเสียงที่กรรแสง สุกที่แรงจะรำพรรณ
เอนองค์พระทรงธรรม ลงกับเกษพระอนุชา
- ๑ อสุภพณสติกวณา ว่าไอ้ ไอ้อนิจา
ได้คำเคี้ยวก็หายเสียง
- ๑ พระยาศิโรตม์ลงเรียบเรียง ทอดทบสลดเคียง
พระน้องอยู่เหนือบัลลังก์ เจริญ ๗ โอค

—*—
(นางลีลามาสนามรบ)

- ๑ เสกจากสร้อยสวนมาลา นางศรีชดา
นั่งนำพิไชยรถทรง
- ๑ วรลักษณอัศวโคโมขง ตั้งแต่กรรแสงทรง
พิโรธจวนครวญจร
- ๑ พระที่นั่งขบขบเกสร เลื่อนลอยอัมพร
ไปสู่สนามราวี

- ๑ รถมทรงร้อนลงจรณี จิ้งโถมนางศรี
ชดากักรายทูลไข
- ๑ เชิญพระแม่เพือนเชิญใจ ทรงผ้าสไบ
กระสันให้มันกาษา
- ๑ ทูลพลางเชิญนางสีกา ลงจากมหา
พิไชยบรรดพชร ๗ เพลง ๗
- ...~*~...
- ๑ พลบค่ำข้าสนธยากร คาวเคือนเลือนจร
จากเมฆกระทำงานแจ่มสี
- ๑ เสด็จพลางนางทรงโคก เห็นพลกระบ
พินาศกลากกลางนคร
- ๑ กองกายตายทักกันลง วานรบมีคง
ระเนนระนาดคาศา
- ๑ ระทดพระไทยแทบจะมรณา ลุยเลือดโยธา
ท่วมท้นองสมรภูมิไชย
- ๑ ว่าไอ้พระยอดฟ้าอย่าใจ หาแห่งหนใด
ไม่พบพระยอดเขาวมาลัย

- ๑ เทียบทั่วสมรภูมิไพศาล ทั้งสมรภูมิกาล
วิเวกสังคในคง
- ๑ เขาเขี้ยบเจียบเหงาไพรพง ตั้งแต่กรรแสงทวง
กำสรคพิไรไปมา
- ๑ เหลือบเห็นห่มมานมรณา เคียงเคียวไอยรา
พินาศอยู่กลางขัณฑ์
- ๑ ตกพระไทยแทบสิ้นสมประดี ว่าไอ้กระบี่
เจ้าแม่มาสนสศปรารถ
- ๑ เจ้าซัดสัดต่อพระภูบาล ไฉนจะผลาญ
อรินให้ม้วยขรรไพล
- ๑ ครั้นเจ้ามาปวไซย ยิ่งเอ็นคองนาถใน
ใจแม่จะขาดอยู่รอนรอน ฯ โอค ฯ
- ❖—
- ๑ ครวญคร่ำรำรึกวานร แล้วเสด็จจากจร
ไปในสนามราวี
- ๑ ตรัสคาน้ำเสด็จจรลี เห็นพระจักรี
พินาศแนบของค้อนชา

- ๑ ส่องกรซันทรวงกัลยา วาวิงโคกกา
 ซักอกเคาบาทพระจักรี ฯ โอท ฯ
- ๑๖ โอ้พระทูลกระหม่อมแก้ว เมียมาแล้วพระโสมศรี
 ลมเนตรชนพาที ทั่วเมียบ้างให้สร้างใจ
- ๑ ควรพาพระโสมยง มาปลงชีพักไยย
 ทัชช่องน้อยเสด็จไป พินามาศเมืองสวรรค์
- ๑ โอ้ โอ้พระน้องนุช มาตัญญูสขซึ่งชีวัน
 อกพิศพลึงกัลย์ บรรโลยให้มั่นในวิญญา
- ๑ จะอยู่ใให้ลำบาก พ่อเพื่อนยากมามรณา
 จะบันเกล้าเกษา ให้มอดม้วยไปด้วยกัน
- ๑ พ่อมาต้องซึ่งพรหมาศ พระเยาวราชมาอาสัญ
 พระภักตร์ผ่องคือดวงจันทร์ มาเศราสร้อยสลดลง
- ๑ ฝืนใจเจ้าเหลืองอ่อน อรชรอยู่ทั้งองค์
 นมเนอนวลหง มาแน่นิ่งไม่ดิงกาย
- ๑ พระโอยสุแม่มีตละระยมี พระเนตรพริ้มอยู่เพราพราย
 จะพิศไหนก็เชิดฉาย เลียบคายนักพระน้องอา

- ๑ พระราเมศก์ก็มาม้วย
พรหมาคือสุรา
๑ ยิงระทกลศกใจ
มีอาที่ระการัง
๑ ชบเคี้ยวลงกับชาท
กรรแสงทูลซึ่งกิจา
๑ พระคุณเฮี้ยแต่เมี่ยง
ทั้งแต่จะโหยให้
๑ หวังจะฟังคึกข้าว
คอบองค์พระทรงธรรม
๑ เมี่ยงคอบลงขบขบ
ไม่เห็นองค์พระภบาล
๑ พอหมานไปทันที
ได้แหวนกับสไบ
๑ พระบันมังกุณ
ลิมเนตรชนพาที
- ใครเลยจะช่วยขนิษฐา
มาตังแน่นพระรวงค
พระชลในยกไหลลง
พระวรกายนางกัลยา
ยคลราชาสมา
พิไรระการัง
นิภาคร่างพระองค์ไป
ไม่วายเว้นแต่สักรัน
ทุกคำเข้ากรรแสงคัลย
จะตามมาถึงเมืองมาร
ในส่วนศรีอุทยาน
จะมกลสให้ขรรโลย
จึงเมี่ยงไม่คักโขย
จึงค้อยได้ซึ่งสมประค
มาหลยเนตรสลคศรี
ให้เมี่ยงสร้างซึ่งโคกา

- ๑ พระบอกฟ้าสุราไฉน พระมิได้กรณา
 เมื่ยรักออกมาหา พระบอกฟ้ามายรรไฉน
 ๑ เมื่ยร่าทูลกิจการ พระภูบาลไม่ยราไฉน
 จะปลุกสันสกัเท่าไค ไม่หว่าคไหวพระภาษา
 ๑ มานิ่งนอนกึ่งท่อนทอง กอศพระนึ่งนึ่งมรณา
 เห็นอพนพสุธา อนาคตนักพระจักรี
 ๑ เมื่อแรกเราจักริกร จาจนครวรลี
 ทั้งสามพระชนนี ก็ตรัสห้ามมิให้มา
 ๑ พระญาทิวงษ์พงษ์กระษัตริย์ จะทานทักไม่นำพา
 กลัวจะเสียซึ่งสัจจา พระบิตเรศทบวรไฉน
 ๑ พระแม่ไภยเกษิ มิได้ขัดอชฌาไศรย
 ขวอยกรรมเราสิ่งไร จึงไกลจากพระภาวา
 ๑ พระเสาวนิกพร่ำสั่ง หวังจะฝากพระอนชา
 จะเดินคันธธัญวา ทูเรศร้างมาแรมไพร
 ๑ เห็นหน้ากันแต่สามองค์ พระญาทิวงษ์ก็อยู่ไกล
 คิลป์ศรพระขรรค์ไชย อย่างวางไว้ให้ไกลองค์

๑๑. ควรวาพระราเมศ
ละให้พ่อโถมยง
๑๒. อสรทั้งเมืองมาร
ครึ่งนั้นมาอับรา
๑๓. คึกมาน่าน้อยใจ
ละให้แต่พระศรี
๑๔. อินทรชิตอสุรา
ควรวาพระโถมยง
๑๕. พ่อทูลกระหม่อมของฟ้า
ได้ชูชนอารมณ์ใน
๑๖. ยามเสวยได้เซยชม
เป็นเพื่อนยากด้วยกันมา
๑๗. เจ้าชอส์ตย์ด้วยฟ้า
หาไหนไม่เหมือนองค์
๑๘. เมื่อแรกจะก่อกรรม
เกิดเหตุแต่นั้นมา
- ดูเขาเหตุในการณรงค์
มาทำสงครามด้วยยักษ
ไม่ต่อต้านพระอนชา
มาพ่ายแพ้แก่ไพร
ช่างกระไรพระจักรี
นสน้อยทำสงคราม
ทั้งเมืองพ่ายยอมเช็ดขาม
ไม่ช่วยน้องให้บรรลือ
เจ้าชอศฟ้าจำเวญใจ
ไม่วายเว้นสักเวลา
ยามบรรทมในหิมวา
ได้เห็นหน้ากันสามองค์
ไม่คิดว่าจะปลดปลง
เจ้าลักษณพิทมรณา
เพราะอัสมันึกษา
พลัดจากจากร

- ๑ โทษพินิตนัก นะพ่อลักษณะผู้สายสมร
มีฟังคำพระภูธร วอนให้ตามมฤคา
- ๑ ไม่รู้ว่าอสูรสร้าง มันแกลังร้องอุษา
เหมือนเสียงพระราม ออกไปประหวัดขวัญหาย
- ๑ ไซ้ให้เจ้าออกไปตาม พระโหมงามไม่คลาศคลาย
เจ้าบอกว่าอสูรกาย มันแกลังร้องให้ตกใจ
- ๑ มีฟังคำเจ้าลักษณะเลย พ่อทรมเซยผู้พิศมัย
ชรอยกรรมเราสิ่งไร จึงกลใจให้ไกลกัน
- ๑ รักพี่ออกมาตาม พยายามถึงไพรวัน
กับองค์พระทรงธรรม เสียดจันในกงคอน
- ๑ เพราะรักเมียผู้เสียกาย กับน้องชายผู้สายสมร
ถนทางในสาคร มาต่อต้านสงครามขึ้น
- ๑ จนมาบรรลัยลง ทั้งสององค์ไม่เห็นกัน
นับเดือนจะเดือนวัน จะแลลับอัประมาณ
- ๑ ทั้งพานรินทร์กระบินทร์ไพร ก็มาบรรลัยด้วยศรกาล
ใครเลยจะถือสาร ไปยังศรีอยุธยา

๑ ครวญทูลพระชนนี	ทั้งสองศรีพระอนชา
ทั้งพระญาติวงษา	ให้ประจักษ์คดีการ
๑ ว่าพระยอกุสเมรมาศ	มาพินาศแทบเมืองมาร
กับองค์พระสังสาร	ขนิษฐามาม้วยมรณ
๑ สีกาเคียวฉกรรแสง	สยบแสงยงตระกองกร
ทอดบาทพระภริยา	อยู่เหนือพนแผ่นดินาน
๑ จะบศัพพะพระน้องพี่	ชั้นสวัสดิกากาญจน์
กลับคืนยังสถาน	เข้ายังนิเวศวังใน
๑ เชิญสู่พระเมรมาศ	จะโอภาสด้วยเทียนไชย
แต่รสังขสิ่งเลียงไฉ	ทั้งศรีบางคณตรี
๑ โชนหนึ่งประคองกลอง	จะกักก้องทั้งกรุงศรี
จะเอิกเกริกในบุรี	พิภพก้องอยู่หวนไหว
๑ เครื่องสังสุวรรณรัตน์	มยุรฉัตรแลธงไชย
จะรายรวเรียงเรียงไป	รอบพระราชเมรุทอง
๑ มอลาระย่าย้อย	สรว้อยสนจะร้อยกรอง
จะรายริมพระศพลอง	ทั้งอักษบับประคองาม

- ๑ พระแท่นทองจรรองโกษฐ จะรุ่งโรจน์อยู่เรืองราม
แสงแก้วจะแวววาม ไปต้องสี่วิสูตรทอง
- ๑ ทั้งพระญาติประยูรวงษ์ จะส่งสักการพระศพลอง
จะโหຍให้ในเมรุทอง ทั้งสาวสนมพระกำนัล
- ๑ ทั้งร้อยเอ็ดกษัตริย์ ก็จะมาประชุมกัน
จะกำสรดกรรแสงศัลย์ ด้วยจงรักพระจักรี
- ๑ วันถวายพระเพลิงท้าว ประชาชาวบุรีศรี
จะโคกนักด้วยภักดี พระพี่น้องทั้งสองไท
- ๑ อนิจาพระภูเบศร์ พระราเมศมาบรรโลย
ละเลียบซึ่งเวียงไชย ไอลวรายพิมานทอง
- ๑ เอาแต่พันพระธรรณี มาเป็นที่เชนบรอง
อกเมียบจะพพอง เพียบพินาศบรรโลยลง
- ๑ พระบิดุเรศไม่เห็นผิ พระชนนีไม่เห็นองค์
อกเอ๋ยใครจะปลง พระศพลองกษัตริย์
- ๑ จะต้องลอบองอุลลัม จะเกรียมตรมพระอร่า
ต้องแสงพระศุริยา จะรุ่มร้อนระงมองค์

- ๑ จะผจญพระมัจฉา พระกายาจะไทรมลง
จะสูญสิ้นเป็นดินผง ที่กลางท้องสนามไชย
๑ สิ้นบุญพระคุณแล้ว เมียแก้วจะอยู่ไย
เสวยสวรรคไปชั้นใด จะตามเสด็จพระภูบาล
๑ สมองคุดพระรามา กว่าสิ้นอวสาน
ความสตัยเป็นประธาน จะสืบสร้างพระขรรค์
๑ โอนเคียรกรรแสงสัง วิเวกทั้งในพงพี
เทวาในราชย์ เอนคด้วยช่วยโปรกปราน
๑ จงสัจย์บุบผกิจ ไปพิศทูลสนองสาร
กับองค์พระภูบาล ยังกรงแก้วมิลิลา
๑ ว่าลูกกรกนี้มามีวบ เลี้ยด้วยสองกระษัตรา
ขอถวายบังคมมา จะลาแล้วไปเมืองสวรรค
๑ อินทร์พรหมยมเรศ ทั้งเทเวศร์ในหิมวันต์
กรรแสงให้แล้วรับขวัญ ยี่งรัตนกระทวยองค์
๑ ให้อำเภอย้ำผ้อง ใ้กษัตริย์อยู่ในคง
หมองไหม้ฤไทยทรง สลกขำระกำทรง

- ๑ สือกัสอันกรรแสงสั่ง วิเวกทั้งไศลหลวง
 เขตระเขาศิริปวง พระเมรุอ่อนระทวยลง
 ๑ พระสุรเสียงก็ผ่าวแผ่ว ะหวัดแหว่สลกลง
 เกษแก้วเกษกับขงฆ์ พระภักตร์ก็เผือกลงทันใด

๑ โศก ลีลา กลับ ๑

- ๑ พิเภาเห็นพระภพพงษ์ สลบลงอยู่กลางกิน
 กลิ้งเกลือกพระกาบิน ทริยกลั้วลือทราย
 ๑ วังเข้าประคองบาท บรมนารถองค์นารายณ์
 ทูลเกล้าแล้วฟูมฟาย ชลเนตรลงโคกกา
 ๑ โอ้พระขันมงกุฎเกษ พระนเรศวรมาสังขาร
 ละช้าไว้เฝ้าภา อณาณิกพระจักรี
 ๑ พลัดเมียบแล้วเสียวงษ์ มาถึงองค์พระโสมศรี
 เสียบแรงเข้าภักดิ์ หวังมาพึ่งพระจักรา
 ๑ อนิจาอกกุเอียบ ไฉนเลยเป็นเวรา
 แรมร้างพระบาทา ทุกข์ทัณฑ์มั่งสุ่มไฟ

ประทีปแก้วอนงค์ใส

ระมกมกคคปคตว

๗ ไม่รู้ที่จะฟังพา

ศกภาพทพินไภย

ใครจะเป็นท้อ ใคร

เป็นตัวเล่าไม่ต้องการ

แก่นวิทย์กึ่งเพลิงผลาญ

เอาเข้าไปเป็นเพื่อนองค

๒๓๓
แถวเสือกเคียรสขบถ

สลับนั่งไม่ตึงกาย ๗

๑. เสกขัตถวงศาแก้วเพ็ญพราย พริ้งพริ้วนิภาย
นิกรพลพานรินทร์

- ๑ ทิพนาวานรชัณฉิน ทิพหลังกระป็นทร์
พิไชยชมภูนัครา
- ๑ บัณฑิตของแก่งซ้ายขวา ยกรับัตรตรวจตรา
ไถ่ถูกษ์ให้เลิกทพิไชย
- ๑ รดทรงองค์ท้าวสหัสในย แดงอนอ่อนนโม
ก้วยแก้ววิจิตรเรืองรอง
- ๑ เทียมเทพสินธพทั้งสอง ว่าเริงลำพอง
พศกษยานราญรณ
- ๑ กุมวังกงแก้วโกมล กีกก้องกลางหน
ลั่นเลือนสเทือนธรณ
- ๑ ลั่นน้องคาคไชยเกริ ประสานเสียงดนตรี
แทรกสังข์โสนะในทง
- ๑ มยุรฉัตรพักโขกทิวรง เครื่องสูงงามระหง
ระย้ากรรชิงชุมสาย ฯ

- ๑ พระเสด็จทรงรถเวไชยันต์ เพลาคุมหุ้มสุวรรณ
หิรัญรัตนเรียบราย
- ๑ กระจกกระบังบัลลังก์บัวหงาย ทุบรองทองราย
สลัด้วยแก้วแกมนิล
- ๑ ท้ายกระหนาบเครือกระหนกผกผัน แกะรูปกนิริน
รำพันอ่อนแออนเวยองค์
- ๑ งอนรองงามริ้วทิวธง แปรกงอนชัน นว
เป็นนาคสั้กึ่งคองกาย
- ๑ อาชาชาติผาคันแผ่นผาย ตั้งม้าพระพาย
จะเข่นพิฆาฏไพร
- ๑ สมเปนนรทรงพระจักรี เทวสารถิ
ภักดิอนุเคราะห์
- ๑ มยุรีตรพิศโยกจามร กลิ้งกลดขวร
อิริยมุขมลายพรายพรรณ
- ๑ กำกังกักก้องไพโรจน์ ผงคลเป็นควัน
ภักดิ์มกลดขวรหลบอัมพร

๑ เลี้ยงรดเลี้ยงทศพานร หัวหาญชาญสมร
กระหม่อมให้เอาไชย

๑ แคนกงกินคอนสทอันไหว พระมหาสมุทรไทย
ก็เป็นละลอกกระลอกวน

๑ รดแก้วแพรวพราวไพฑูริย์ พรั่งพร้อมจอมพล
วรกลยังสมรภูมิไชย ฯ

—:~>~<:~—

๑ พระเสด็จด้วยชนพานร พลแสนยากร
ก็ตามเสด็จมากมี

๑ พลพยุหทัพเพียบพินิจาคริ ยศเยี่ยงยศเสียดสี
ทั้งทราญในท้องพระคงคา

๑ พลหลวงทวงเต็มพลุดา นำหลังซ้ายขวา
กระบินทร์ให้ให้เอาไชย

๑ เทวขอรอยู่ไสว ไพรบยุษมาโลย
ถวายพระลักษณศักดิ์

๑ พระพรหมเอาฉัตรลงมา ก็นพระอนชา
จิราธิให้ร่มสุริยน

- ๑ พระพิรุณโปรยปรายสายฝน อับแสงพระสุริยน
 เบื่องบนช่อมยุรคบัง
- ๑ ศัพท์เสียงเกร็ดประกัง จักรพาฬเพิงพัง
 ระนัระนาคหวกไหว
- ๑ เร่งรุดเร่งทศเกรียงไกร รืบเร่งคลาไคล
 ไปยังสนามยุทธนา ฯ

ฯ ๘ คำ ฯ เชิด

- ๑ เสด็จทรงรถแก้วไเสย ไพโรจน์รู้
 จะแข่งชิงแสงสริไส
- ๑ เทียมเทพสินรพอาชาไนย เรืองรังถวายไชย
 ระเห็จระเหิกฤทธรักษ์
- ๑ มากลีสวรรดิเทวัญ กรกุมพระขรรค์
 ชัยรบมากลางจักรวงศ์
- ๑ กุมหันหันเหียนเวียนวง คุมกลิ้งฟัดกง
 ถันเลื่อนสเทือนขรรค์

- ๑ มยุรฉัตรชมสายพวยลี พักโบกพชนี
ระบิระบาย โบกกลม
- ๑ คัพพัลลึงเกร็ดระงม แตรสังข์เสียงประสม
ประสานเสนาะสนั่นไพร
- ๑ สัตว์สิงห์วิ่งแตกกันไสว ชอกซอนซ่อนไกล
ท่ามกลางละลอกโคกหิน
- ๑ เร่งรถเร่งทศโยธี เสียงโห่โกลี
ไปยังสนามยุทธนา ฯ

ฯ ๘ คำ ฯ เชิด

- ๑ พระลักษณะทรงศักดิ์รุ่งเรือง เรื่องรุ่งลีเลื่อง
ช่างเขื่องมาชนรทรวง
- ๑ ทรวงรตักน้ายิ่งยง ยงยิ่งงามระหง
ระหงเหมกระหนกกระหนกกลาย
- ๑ กลายกลีบกลีบเกล็ดเพชรพราว พราวเพริศเลิดฉาย
ฉายเลิดก็เพริศเพรางาม

- ๑ งามงอนงอนรวเรืองราม รามเมศเสด็จตาม
ตามมีพระไทยกรุณา
- ๑ นารายณ์ตามสั่งถึงเกยลา ลาแล้วกลับมา
มายังสุวรรณพลับพลาไชย
- ๑ ไชยยามโยกธงอยู่ไสว ไสวถึงตรึงษ์ไทร
ไทรเกรียงควัยเลี้ยงโยธา
- ๑ งามาคย์เห็นธงโยกมา มาดูขุนสว
สวให้ยกทัพไชย
- ๑ ไชยฤกษ์เลิกพลคชาโคส ไวเกษมให้
สินธพเทียบมรดทรง
- ๑ ได้ฤกษ์ให้เลิกจตุรงค์ เร่งรีบมรดทรง
มายังสมรภูมิไชย ฯ

- ๑ เสด็จทรงรถแก้วสุรกาญจน์ ถึงองค์มีฉนวน
จินลาค์เลื่อนลงกิน

- ๑ เกล็ดนพยุหิณทรีพลพญนที ฝ่ายวานรนิละ—
 ราชเป็นเคียรสฤทธา
- ๑ นิลเอนิลชั้นเป็นตา ปากนั้นเป็นกลา
 คอนันคิอชมภูพาน
- ๑ หงอนคิอวายุบุตรห้าวหาญ บกขาคือหลาน
 อำมรินทร์ผู้ทรงคักกา
- ๑ บักชัยเกสรทมาลา วาหุโรมเท้าขวา
 เท้าซ้ายคือนิลปานัน
- ๑ กายคือพระจอมพลขันธ์ นิลนนท์ชาญฉกรรวิ
 เป็นหางสฤทธราวี
- ๑ จังเกียงเป็นเลียบักชี วานรโยธิ
 เป็นชนสลัยกายา
- ๑ นายไพร่ล้วนทรงคักกา อารองอาสา
 องอาจคนองในณรงค์
- ๑ ให้โห่เลือนลั่นสนั่นคง เร่งรีบจับกรุงค
 มาถึงสมรภูมิไชย ฯ

ร่ายกัม

- ๑ เส็จทิ้งทรงรตเพ็ชรเพ็ชรพราย พรายแสงแสงฉาย
จำญจำรัสศรี
- ๑ อำไพไพโรจน์รู้ สัทวาราชสีห์
จักรวาลรตทรวง
- ๑ คมหันหันเทียนเวียนวง กักก้องก้องกง
สเทือนทั้งไพรไพรวัน
- ๑ ยักษาสารถโลกัน เหยียบยืนยืนยัน
กังศระแสงแสงผลาญ
- ๑ เกรืองสูงสูงไสวชาลย์ อังวอดาน
กรรชิงประสมสมสาย
- ๑ มยุรฉัตรฉัตรแก้วแพรวพราย บั๊กแซมแซมลาย
สลัปเป็นคู่คู่เคียง
- ๑ ฦ้องกลองกลองชนะสำเนียง กักก้องก้องเสียง
เสียงสเทือนในกงทงทาน

- ๑ คับคั่งคั่งหม่นพลงมาร เลี้ยงให้ให้ชาน
สเทือนทีศาสาถล
- ๑ พลคชคชสารชาญชน อองอาอาประณ
ไพรีคัลลลยแวง
- ๑ พลน้ำน้ำคึกเข้มแข็ง ขี้ควบควบแซง
หางbungไสวไสวมา
- ๑ พลรณรณเทียมพยัคณา พลสิ่งห้สิงหรว
กิเลนแลโตโตคณอง
- ๑ พลบนบนประทัฬหามายมของ พลเชนเชนทอง
ทั้งทั้งแลค้ายค้ายกัน
- ๑ พลทาทใจอกทาทายพัน พลหอกหอกถัน
ระพุงระชัคคัทร
- ๑ พลศรศรสลัยกับัน พลทวนทวนค
สล้างมากกลางสมรภูมิ ๗

- ๑ เสด็จทรงรถแก้วแก้วกัญจน์ เพียงหนึ่งแสงจันทร์
สว่างในกลางอัมพร
- ๑ ราชสีห์สองวาฬาร อิงไชยบัณฑอน
แปรกเป็นรูปนาคน
- ๑ กระหนกกระหนาบถายแก้วแก้วมิล มรกตเจกฉิน
ประกอยประกัยกก่า
- ๑ ไตรรงค์ปลั่งกษรคำ แก้วไพฑูรย์ทำ
เป็นเทพประนมเรียงราย
- ๑ สิ่งห่อหุ้มอมทอง วิเชียรช่วงกุเลิกลาย
แกมแก้วผลกลาย เป็นรูปสรวรรณินทยาน
- ๑ จตรมชกาคมุดกาหาร เสาแก้วสุรกาญจน์
สลัด้วยทึบทินศรี
- ๑ ไชระกาแกมแก้วมณี นิลเนรคันถิ
เป็นทวยพระเทืองเรืองไร
- ๑ ไชโพเพ็ชรรัตนตรัยไตร ย่อขอกรใน
ปัทมราชรองเรือง

๑ ล้วนแล้วแก้วคำควรเมือง สอดแสงแกงเหลือง
เชียวขาวระยิบจับกัน

๑ สี่แก้วจับสี่ไพรวัน เลื่อมเลื่อมพรายพรรณ
เพียงหนึ่งละลอกกลันทา

๑ แสงระยิบจับเลื้อโยธา จับแสงสาครา
แปลยปลายทั้งเพลิงไฟฟอน

๑ เร่งรถชศารอัคร เร่งรีบพลาร
มาถึงสมรภูมิไชย ฯ

๑ เสกัทรวงรถทรงสงคราม แสงแก้วแววม
สว่างกระจ่างพร่างพราย

๑ พระที่นั่งบัลลังก์เลิศเลิกลาย งอนระหงขยปลาย
ปลิวกว้างมากกลางเมฆา

๑ เทียมราชสีห์เด่นแผ่นพา รดเลือนเคลือนกลา
มากกลางชนกัฏฐงค์

๑. คุมวงกังก้องกัง
กังก้องกังก้องกัง
๑. เลี้ยงรดเลี้ยงรดทวยหาญ หาญเทียมในการ
การศึกกำเรวเริงคนอง
๑. ชนกับม้าม้าทวยผ่านผอง นายสุมเกราะทอง
กรวยทวนกระทุบโกลนปริง
๑. พลช้างค่างคมของ งามสุมพลอกกริ่ง
เกราะมันเกลิงเริงแรง
๑. แป้วแป้วเล่นทวงกลางแป้ว หมอขบฟันแสยง
ลงขอกระชากลากฟัน
๑. พลขนิ้นแดงแสงฉิน ยักประยุ้นประจัน
ประจัญประจัญขนิ้น
๑. พลจ้าวแกว่งจ้าวขวยยืน ขบฟันผาด
เงิงจ้าวครห่านเงิงบงาย
๑. พลศรภมศรพาสาย หนองเหินขวานวหมาย
เขม้นระแบงยิงทรวง

- ๑ พลโล่ให้กายชเลยเคยทลวง โล่ให้ข้องบึกทรวง
แกว่งกายกระโคคโคคโชน
- ๑ พลหอกถือหอกกลอกโยน โล่ให้ข้องมองโชน
ระโชนประจัญพันพอน
- ๑ เลียงสเทือนเลือนลั่นทงทอน พสุธาสาคร
ทักคั่นบรรเลงเครงโครม
- ๑ ผงกลัพยัขัยโพยม เนื่อนกในโพยม
ต่างเล่นตระหนกตกใจ
- ๑ กีกัก้องกัมปนาทหาวไหว เพียงหนึ่งเมรุไกร
ระอ้อนระเอนไปมา
- ๑ ชันสวรค์ลั่นเลือนโลกา ทวยเทพเทวา
ก็หนีออกนอกจักรวาท
- ๑ สัตว์สิงห์วังซอกชนชาน ตกห้วยเหวฮาร
ข้างตกชงอกโครกเตริน
- ๑ ไม้ไผ่ข่อยยับหักเป็น เลียงเท้าคนเกิน
แผ่นคินก็ตั้งคิ่ง

๑ ผงกลีมีคมิกไทรทรวงษ์ เร่งรถปรกปรัง
มาถึงสนามยุทธนา ๓

๑ พริ้งพร้อมทกหม่ทรวงค์ เล็ดจากเกยทรง
ชนทรวงรถอันเร่องรอง

๑ เทียมไกรสรวาษผาผยอง แผ่นไผ่นอนคนอง
กึ่งน้ำพระพายผายผัน

๑ สวรรถอันยืนย่น เกราะนมสวมกัน
อวรมิให้ค้องตน

๑ บกข์อ่ององแซงสับสน ทัพน้ำนำพล
อสุรให้สามลา

๑ เกินทัพเป็นกระบวนครุฑา ทั้งคามตำรา
ทำหรับพิไชยสงคราม

๑ กษสรว่านร้ายเหลือหลาม ลุยไล่ในสนาม
ระเหิงระเหิดฤทธรษ์

๑ งาเอยวงคว่ำขำมัน ความหมอซบฟัน
ขยับทลงลงขอ

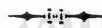
- ๑ ถ้าง้างนิลล์เมมมอ ปรบหูชคอ
 ทร่ง่านมากลางโยธิ
 - ๑ โถญานาทกาถ้องโกถิ ถีบคักขัถพิ
 เพียงหนึ่งจะทรกไทรมลง
 - ๑ เร่งหมุโยธาคูรงค์ จับริถกัถ้งทรง
 ไปยังสนามยทหนา ๗
- ๗ ๓๐ คำ ๗ เชือก

พากย์กระบวนทพม่าวิรุณจำบัง

- ๑ เสถียรทรงมิ่งน้ำพาชี ม้าต้นควัก
 ชื่อนิลพาหามข่า
- ๑ เครื่องประดับสร้างประภิชฐิกิกทำ ฝันแม่ทองคำ
 กนกอกเป็นการราย
- ๑ เขาะดำกำมะหยี่สมกาย อานปรุคุดลาย
 กนกอกกระเด็นคูกาม

- ๑ ซอหง่างยังเหียนพลอยพลาหม วังแหวววัยวาม
แหววาววระวาชปลายคา
- ๑ พานหน้าง่องแคงวรนา ล้วนนิลวตธา
ประกบประกายจุฑา
- ๑ พงกลฐุ่นจามวี ไบไฟโสถิ
เป็นรูปสุบรรณแผยอิน
- ๑ แผงข้างวางรูปนาคิน สามเคียรผกผิน
ผกผินง่า่นาสยอง
- ๑ นิลแท่งท่าโกลงเรื่องรอง ห้อยข้างทั้งสอง
สำหรับรับยาทอสุริ
- ๑ ทางมยุรชัฏท่ายพาชี วงแหววโมรี
ระยับทั้งคักระหง
- ๑ ขนอสุรบุรพาทรชนทรวง มากกลางจักรรงค์
ก็ถึงสมรภูมิไชย ฯ

ทัพม่า

- ๑ พร้อมพรั่งคังคยพลมาร เพียบพันกีนตาน
ไค้ถูกษ์ให้เลิกทัพไชย
- ๑ เลียงโทโกลาเกรียงไกร ได้ออกแถวธงไชย
เป็นคู่ชนท่นำพล
- ๑ ทรงสินพชาติชาญสกล เริงร้องร่ารอน
กำเวปพิโรธรวี
- ๑ ไวร้องวิ่งเวียนฉาตรี ยุกบนชลธิ
ยไค้สเทือนทางรว
- ๑ ใบขัวยานบนสาคร ควยชัยอัศกร
สกวากทั้งล้าลลอย
- ๑ หมีน่ม้าซำคักแสนคอย เหลือบเหล่อมเห็นรอย
แล้วแล่นตระหลบหลีกไกล

๑ เวียงพลเวียงอาชาไนย วิยเวียงกลาไคถ
 ไปยังสนามยุทธนา ฯ
 ๑ ๗ คำ ๑ เชือก

